

ЕКОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ПОЛТАВСЬКОГО СМІТТЄЗВАЛИЩА НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

*Карпенко С.В.
м. Полтава*

***Анотація.** У статті розкрито бачення нинішньої екологічної ситуації у Полтавській області; охарактеризовано масштаби впливу сміттєзвалища міста Полтава на навколишнє середовище; визначено основні аспекти боротьби із наслідками пагубного впливу відходів; визначено основні шляхи боротьби із твердими відходами.*

***Ключові слова:** екологічна ситуація, антропогенне навантаження, сміттєзвалище, деградація навколишнього середовища.*

Нинішня екологічна ситуація в Україні, яка формувалась впродовж тривалого часу через нехтування об'єктивними законами розвитку і відтворення природних геосистем, характеризується як кризова. Територія України відзначається надмірним техно- і антропогенним навантаженням на природне середовище та високим ступенем його забруднення.

Загострення та поглиблення екологічних проблем, деградація навколишнього середовища та природних ресурсів продовжується в Україні на протязі останніх десятиліть. В Україні практично не здійснюється єдина послідовна державна екологічна політика, не запроваджуються принципи раціонального природокористування та мінімізації негативного впливу на екологічні об'єкти при здійсненні антропогенної діяльності на регіональному рівні. Тому особливого значення як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях набуває питання своєчасного виявлення та відстеження екологічних проблем і визначення шляхів їх запобігання та подолання. Розгляду сучасних проблем охорони навколишнього середовища та визначенню напрямків формування та реалізації державної екологічної політики, в тому числі на регіональному рівні присвятили свої публікації такі вчені, як О. Бондар, В. Кравців, В. Потапенко, Л. Якушенко, Л. Яценко та ін. [2, 3, 5, 6]. Однак чимало питань стосовно напрямків удосконалення державної екологічної політики на регіональному рівні залишаються недостатньо дослідженими. Стан докільця у сучасному світі – предмет особливої уваги органів влади, політичних кіл, громадських організацій, засобів масової інформації.

Об'єкт дослідження – полтавське міське сміттєзвалище поблизу села Макухівка.

Предмет дослідження – вплив твердих відходів на навколишнє середовище.

Метою дослідження є вивчення та обґрунтування впливу сміттєзвалища м. Полтава на навколишнє середовище.

Аналіз екологічної ситуації регіонів України свідчить про наявність регіональної диференціації соціально-екологічної комфортності умов проживання населення, за яким можна виділити групи регіонів відповідно до 5 рівнів екологічної безпеки:

- високий рівень – Чернівецька, Закарпатська, Тернопільська області та м. Севастополь;

- підвищений рівень – Житомирська, Черкаська, Вінницька, Кіровоградська області та м. Київ;

- середній рівень – Херсонська, Сумська, Рівненська, Волинська, Львівська, Івано-Франківська області;

- помірний рівень – Харківська, Запорізька, Хмельницька, Чернігівська, Київська, Полтавська, Миколаївська області та Автономна Республіка Крим;

- низький рівень – Одеська, Луганська, Донецька, Дніпропетровська області [2].

Хоч Полтавська область і є однією з найчистіших областей України, проте питання щодо екологічних проблем все ж постає. Протягом кількох десятків років люди намагаються боротися зі сміттєзвалищами, намагаючись ліквідувати маленькі – одне велике розростається.

Найбільш гостро постає питання захоронення твердих побутових відходів в обласному центрі. Звалище твердих побутових відходів КАТП 1628 Полтавської міської ради, яке розташоване у районі сіл Триби та Макухівка, заповнене майже на 100%. Проблема утилізації таких відходів обумовлена значними об'ємами накопичення їх на прилеглих до ландшафтних територіях та негативний вплив на навколишнє середовище.

На даний час проблема поводження з відходами знаходиться у взаємозв'язку з охороною навколишнього природного середовища від забруднення побутовими компонентами, а також із захистом здоров'я населення, яке перебуває в зоні їхнього безпосереднього чи непрямого впливу. Розвиток цивілізації людства перетворює планету на смітник, а природа не має механізмів утилізації і знищення відходів, вироблених суспільством, тому останні накопичуються в біосфері у геометричній прогресії.

Прийнятий закон «Про відходи» діє неефективно. В Україні ще не створено відповідної інфраструктури, відсутнє надійне фінансування заходів щодо поводження з відходами. Україна посідає одне з чільних місць у світі за масштабом, гостротою і складністю проблеми відходів [1].

Найбільшим прикладом недосконалості в сфері поводження з відходами є полтавське міське сміттєзвалище. Площа полігону з відходами становить 18 гектарів, 30 метрів у висоту (це товщина відходів і практично висота 10-поверхового будинку). Основний масив Полтавського полігону ТПВ розташований на відстані 300 метрів від населеного пункту. Об'єм відходів становить понад 5 млн. тонн сміття, 14 тисяч м³ за тиждень або 1,5 тисячі тонн відходів за добу вивозиться на міське звалище Полтави. За більше ніж 56 років експлуатації полігону кар'єр був повністю заповнений, його кромки піднялись на абсолютні відмітки більше 100°. Масив звалища з металами та органічними речовинами за годину створює 30 м³ фільтрату, який негативно впливає на підземні водоносні горизонти та питну воду, шкодить природному ландшафту. Гризуни, шум від транспортних засобів, пильові продукти руйнують екологію села Макухівки. Щоденно трактори розгортають сміття, щоб техніка мала можливість пересуватися, та створюючи місце для наступної партії відходів. Макухівці потерпають від екологічної загрози і понад десять років вимагають закриття полігону. Практичне використання сучасних технологій переробки сміття не тільки б вирішило екологічні проблеми села Макухівки і Полтави в цілому, але й забезпечило б комунальні підприємства міста дешевою електроенергією.

Полтава потрапила в десятку міст, де збирались побудувати сучасні високотехнологічні комплекси з переробки твердих побутових відходів. Проект у 20 мільйонів євро передбачав переробку на новоствореному заводі половини відходів обласного центру. Окупитися він мав інвесторам вже за 7 років. Збудувати такий завод мали до 2015 року, але на разі його будівництво законсервовано. Підшуковується інше місце для полігону [4]. На сьогодні, крім Києва, у жодному місті країни не збудували сміттєпереробний завод. Столичний завод зведений ще в радянські часи, він дуже енергозатратний.

Враховуючи вищесказане, можна зробити наступний висновок. Сміттєзвалище негативно впливає на навколишнє середовище, тому існує необхідність у його закритті і будівництві заводу з переробки відходів. До часу закриття сміттєзвалища поліпшити умови його обслуговування. Для попередження накопичення відходів на полігонах

варто правильно сортувати сміття під час збирання, а тому закріпити на законодавчому рівні роздільне сортування сміття. Ініціювати введення адміністративної відповідальності за порушення під час сортування сміття. Довести до відома громадян інформацію про роздільне сортування сміття та відповідальність за невиконання.

Список використаної літератури

1. Вашкулат М.П. Поводження з побутовими і сільськогосподарськими відходами з позицій санітарних вимог / М.П. Вашкулат, А.І. Костенко // Довкілля і здоров'я. – 2001. – №4. – С. 10–11.
2. Заключний звіт з науково-дослідної роботи «Проведення аналізу стану реалізації регіональної екологічної політики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.menr.gov.ua/docs/activity-ecopolit/NDR%20regionalna%20politika%202013.doc>.
3. Кравців В.С. Регіональна екологічна політика в Україні та механізми її реалізації / В.С. Кравців ; НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2007. – 72 с.
4. Обелець Ю. Мер Полтави розповів про ситуацію з сміттепереробним заводом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kolo.poltava.ua/gromada-ivlada/mer-poltavi-rozproviv-pro-situatsiyu-z-smittepererobnim-zavodom-22762.html>.
5. Потапенко В. Еколого-техногенні проблеми в Україні, що потребують першочергового реагування. Аналітична записка [Електронний ресурс] / В.Потапенко. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/577/>.
6. Якушенко Л.М. Щодо напрямків підвищення ефективності виконання загальнодержавних програм у природоохоронній сфері. Інформаційно-аналітична довідка [Електронний ресурс] / Л.М. Якушенко, Л.Д. Яценко. – Режим доступу : <http://www.niss.gov.ua/articles/537/>.

НЕБЕЗПЕКА БІОЛОГІЧНОЇ ЗБРОЇ ТА ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ВІД НЕЇ

Діхтяренко А.В.
м. Полтава

Анотації. У даній статті розглядається суть біологічної зброї, її види та небезпека її використання. Звертається увага на основні принципи захисту від ураження біологічної зброї.

Ключові слова: біологічна зброя, карантин, обсервація, патоген, інфекційне захворювання.

На даному етапі існування нашої країни дуже важливо знати і вміти захищатися від будь-яких небезпек. Особливу загрозу для нас може становити використання біологічної зброї як засіб «холодної війни». Біологічна зброя – це боєприпаси й прилади із засобами доставки, уражаюча дія яких ґрунтується на використанні інфекційних властивостей біологічних речовин.

До біологічних речовин – збудників інфекційних хвороб – відносять різні мікроорганізми: бактерії, віруси, грибки. Як один з методів досягнення військового успіху патогенні мікроорганізми використовували в далекому історичному минулому. Армія Олександра Македонського закодувала тіла померлих від інфекційних хвороб людей і тварин за допомогою катапулт при облозі фортеці.

Під час Другої світової війни японські війська застосовували бактеріологічну зброю в Китаї, внаслідок чого серед населення панували масові захворювання чумою та іншими небезпечними інфекціями.